

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

E havi hírlevelünkben tekintélyes helyet foglal el a március 15-ei nemzeti ünnep alkalmából kitüntetett külhoni magyar tudósok névsora. Mindannyiukat tisztelettel köszöntjük. A Kárpát-medencén kívüli magyar tudományosság ismertebbé tétele érdekében június 15-ei számunktól kezdődően hírlevelünkhöz tudósportrékat mellékelünk.

Elsőként azokat a megbecsült akadémikusokat keressük meg, akik egész életművükkel járultak hozzá az egyetemes tudományhoz. Ezzel párhuzamosan A tudomány szolgálatában rovatunkban bemutatjuk az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság Magyar Tudományosság a Kárpát-medencén Kívül Albizottságának tagjait is.

Felhívjuk kedves olvasóink szíves figyelmét, hogy a hírlevél korábbi számai megtekinthetők az MTA [honlapján](#).

Kocsis Károly elnök

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

Március 15-e alkalmából
a **Magyar Érdemrend lovagkeresztje
polgári tagozata** kitüntetésben részesült:

Csizsár Katalin, a Hawaii Egyetem Orvosi Kar Rákkutató Központjának **kutatóprofesszora**;

Dénes Francisco Tibor **urologusprofesszor**, a São Paulói Állami Egyetem tanára;

Gaal György Elemér kolozsvári **irodalom- és művelődéstörténész**, nyugalmazott tanár;

Gábrity Molnár Irén **szociológus**, a szabadkai Újvidéki Egyetem Közgazdaságtudományi

Karának **egyetemi tanára**, az MTA külső köztestületi tagja;

Krausz Ferenc fizikus, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja, a Max Planck Kvantumoptikai

Intézet igazgatója;

Körmendy Adrienne **Erzsébet**, a Varsói Tudományegyetem Magyar Tanszékének **történelemprofesszora**;

Némethy Kesserű Judit történész, a New York-i Egyetem professzora.

A Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozata elismerésben részesült **Horkay Sámuel**, a beregszászi II. Rákóczi Ferenc **Kárpátaljai Magyar Főiskola tanára**.

[Bővebben:](#)

Postma Ferenc református teológus, **egyház történész**, az amszterdami Szabad Egyetem nyugalmazott professzora a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztje kitüntetésben részesült.

[Bővebben:](#)

Az örökségvédelem területén végzett elkötelezett szolgálataért **Europa Nostra-díjat** ítéltek meg **Kovács Piroška** máréfalvi nyugalmazott tanárnak, **néprajzkutatónak**.

[Bővebben:](#)

3. oldal

Magyar Örökség Díjat kapott a marosvásárhelyi **Teleki-Bolyai Könyvtár**, amelyet gróf Teleki

Sámuel létesített 1802-ben. A bibliotéka több ősnymtatványt, számos régi könyvet, kéziratot és könyvritkaságot őriz.

[Bővebben:](#)

A könyvtárról [bővebben:](#)

Újabb szakemberrel gazdagodott a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola fokozattal rendelkező

oktatóinak testülete: **Berghauer Sándor** a Pécsi Tudományegyetem Föld-tudományok Doktori Iskola bizottsága előtt sikeresen, summa cum laude minősítéssel megvédte **doktori értekezését**.

[Bővebben:](#)

KUTATÁSI HÍREK

A Magyar Tudomány Háza keretében, Csíkszeredában, az MTA Kolozsvári Területi Bizottság Agrártudományi

Szakbizottsága és Alkalmazott Társadalom-tudományi Szakbizottsága **Képzési formák, ismeretterjesztési tevékenység szerepe a székelyföldi agrár-innovációban** című projektben kapcsolja össze az érintett szakembereket és intézményeket.

Befejeződött a **KAM – Regionális és Antropológiai Kutatások Központja** keretében **a székelyföldi háztartások**

helyzetét vizsgáló szociológiai kutatás.

Az adatfelvétel a 2004-ben készített kutatás megismétlése volt.

A **Háromszéki Kutatási és Fejlesztési Központ** által

lebonyolított Foresight program

Delphi adatfelvétele azt vizsgálja,

hogyan működik Kovászna megyében

a „háromszéki identitás” mint területi alapú identitásszerkezet, miként

vélekednek a térségi elitek ennek az identitásszerkezetnek a további alakulásáról, fejlesztési/építési lehetőségeiről.

A Magyarországon gondozott **e-Örökségtár** már az idén több ezer Kárpát-medencei kulturális

intézmény töltheti le saját szerverére.

A folyamatosan gyarapodó digitális gyűjtemény magyarországi települések és nemzetiségek, valamint **a külhoni magyarság több mint kétezer tudományos és ismeretterjesztő kiadványát** tartalmazza.

[Bővebben:](#)

4. oldal

Ercsey-Ravasz Mária fiatal kolozsvári fizikus már több mint 20 ISI jegyzett tudományos szakdolgozat szerzője. A Nature Physics-ben megjelent első szerzős cikke **paradigmaváltást eredményezhet a modern számítástechnikában.** Eredményeiről március 29-én számolt be az MTA Kolozsvári Területi Bizottsága székházában.

[Bővebben:](#)

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Kutatóintézete a nemzeti tudományok művelésére jött létre,

de tevékenysége fokozatosan kiegészült az egzakt, természettudományi témájú kutatásokkal is. Három osztálya összefogja a **humán- és társadalomtudományi, a műszaki és természettudományi, valamint az orvostudományi és gyógyszerészeti kutatási projekteket.**

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Dávid Lászlóval, a Sapientia EMTE rektorával, az MTA külső

köztestületi és a Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának tagjával jelent meg interjú a „nagykorúvá vált” egyetem előtt álló lehetőségekről.

[Bővebben:](#)

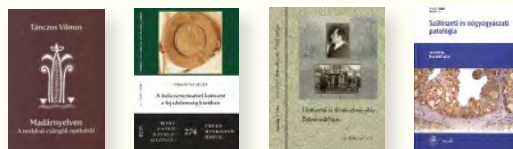
Égi és földi szerelem címmel jelent meg **Hódi Sándor** vajdasági **pszichológusnak,** az MTA külső köztestületi tagjának új könyve a Széchenyi István Stratégia-kutató és Fejlesztési Intézet kiadásában.

[Bővebben:](#)

Bokros Lajos egyetemi tanár, a Babeş-Bolyai Egyetem vendégprofesszora **Magyar-román közeli jövő** címmel Kolozsváron március 7-én előadást tartott, melynek szövege fölkerült a világhálóra.

[Bővebben:](#)

Megjelentek az **Erdélyi Múzeum-Egyesület új kiadványai:**

Tánczos Vilmos: Madárnyelven.

A moldvai csángók nyelvéről;

Biró Annamária: Nemzetek Erdélyben.

August Ludwig Schlözer és Aranka György vitája;

Bogdándi Zsolt: A kolozsmonostori konvent a fejedelemség korában;

Keszeg Vilmos: Történetek és történetmondás Detrehemtelepen;

Horváth-Mezsei: Szülészeti és nőgyógyászati patológia

(A teljes kínálat az EME kiadásának honlapján olvasható.)

[Bővebben:](#)

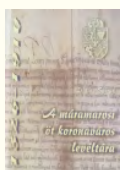
5. oldal

Megjelent **Makovitzky József** professor emeritusnak, a heidelbergi egyetem neuro-pathológusának, az MTA külső tagjának német

nyelvű könyve **Prof. Dr. György Romhányi (1905-1991) als Persönlichkeit, Wissenschaftler und Lehrer – ein Beitrag zur Geschichte der Polarisationsmikroskopie** címmel.

A szerzőről [bővebben:](#)

Megjelent **Csatáry György: A máramarosi öt koronaváros levéltára 1326–1910** című kötete, amely a kárpátaljai Técső,

Huszt, Visk és az erdélyi Hosszúmező, Máramarossziget levéltári iratanyagának tartalmi kivonatait tartalmazza.

[Bővebben:](#)

New Jerseyben megjelent **Thassy Jenőnek a Risky Region: Memoirs of a Hungarian**

Righteous Gentile című könyve a Center for Hungarian Studies and Publications kiadónál. A kiadói műhely a magyar történelemre vonatkozó kutatások eredményeinek nyilvánosságra hozatalát és az Egyesült Államokban történő terjesztését tekinti küldetésének. A könyvsorozatot két amerikai magyar egyetemi tanár, Peter Pastor és Ivan Sanders szerkeszti.

[Bővebben:](#)

A magyar–ukrán kapcsolatok témakörének szentelte idei első számát a **História** című folyóirat.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Fórum Társadalomtudományi Szemle** legújabb, 2012/1-es száma.

[Bővebben:](#)

Hajdani tanáráról, Szentágothai Jánosról nyilatkozott **Gulyás Balázs, az MTA tiszteleti tagja, a stockholmi**

Karolinska Egyetem professzora.

[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

A Babeş-Bolyai Tudományegyetemen megalakultak a magyar oktatás önálló és egyenrangú szervezeti egységei.

[Bővebben:](#)

Új szakok indítását tervezi az újonnan akkreditált **Sapientia EMTE. Marosvásárhelyen tájépítész mérnöki, egészségügyi mérnöki, illetve irodavezetői képzés** indulhat.

[Bővebben:](#)

6. oldal

Megjelent a Hivatalos
Közlönyben a **Maros-
vásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti
Egyetem magyar karának létrehozására**
vonatkozó kormányhatározat, melynek
értelmében az egyetemen önálló román,
magyar és angol karok jönnek létre.

[Bővebben:](#)

A tagozat vezetőjévé **Szabó Béla
professzort választották.**

[Bővebben:](#)

**Közös doktori
iskola** beindításában
és közös programok-
ban való részvételben

egyeztett meg a **Pécsi Tudományegyetem
és a Nagyváradai Partiumi Keresztény
Egyetem** vezetősége.

[Bővebben:](#)

A magyar néprajzkutatás
egyik legfontosabb
műhelyének számító
romániai **Kriza János**

Néprajzi Társaság alapító elnöke,
Pozsony Ferenc, az MTA külső tagja
leköszönése után – a fiatalítás jegyében –
**Jakab Albert Zsolt néprajzkutató vette
át a vezetést.**

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

Székelyudvarhelyen **A székely-
földi tudományosság – Székely
tudósok** címmel kétnapos tudomány-
történeti **konferenciát** tartottak a nemzeti
ünnep alkalmából.

[Bővebben:](#)

Március 19-én tartotta meg tavaszi
ülését az MTA Magyar
Tudományosság Külföldön Elnöki
Bizottsága Budapesten, Kocsis Károly
akadémikus elnökletével.

Az MTA Társadalom-
tudományi Kutató-
központ Kisebbségkutató Intézete és
az MTA Bölcsészettudományi
Kutatóközpont Néprajztudományi
Intézete **A romániai szórványkutatások
legújabb eredményeiről** tartott
konferenciát március 20-án Budapesten.

[Bővebben:](#)

**A Bécsi Magyar Otthonban
március 20-án Czibula**

Katalin, az ELTE docense **A kivonulás
költészete: Czóbel Minka portréja**
címmel, április 3-án Molnár László,
a Semmelweis Orvostörténeti Levéltár
igazgatója Séta a régi budapesti
Orvoskaron **címmel tartott előadást.**

[Bővebben:](#)

***Migráció, akkulturáció,
asszimiláció a XIX-XX.
századi magyar-délszláv
interetnikus kapcsolatokban***

címmel tartott előadást március 21-én
Kolozsváron **Makkai Béla**, a Károli
Gáspár Református Egyetem tanszékvezető
egyetemi docense.

[Bővebben:](#)

A Vámbéry Polgári Társulás
március 22-én és 23-án
12. alkalommal rendezte meg
Dunaszerdahelyen

a Vámbéry Napokat. Az ünnepi beszédet
Kocsis Károly akadémikus, az MTA
Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki
Bizottság elnöke tartotta.

[Bővebben:](#)

Az előadás [bővebben:](#)

Második alkalommal szervezett
Szociológus Napokat március
22-e és 24-e között a kolozsvári **Max
Weber Szakkollégium és a BBTE
Magyar Szociológia és Szociális
Munkás-képző Intézete.**

[Bővebben:](#)

Balassi Intézet

**A magyar
és szlovák
történetírás**

viszonyáról a két nemzeti historiográfia
mai helyzetéről szervezett fórumot
a Pozsonyi Magyar Intézet a Fórum

Kisebbségkutató Intézettel és a két ország
akadémiai történeti intézetével karöltve
március 22-23-án.

[Bővebben:](#)

Kárpátaljai Napokat szervezett
Veszprémben a Pannon Egyetem
Modern Filológiai és
Társadalomtudományi Kara
március 27. és 31. között.

[Bővebben:](#)

Március 29-30-án lezajlott
**a Társadalom-földrajzi
kihívások a XXI. század
Kelet-Közép-Európa-
jában** című nemzetközi földrajzi
konferencia a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai
Magyar Főiskola Földtudományi
Tanszékének szervezésében.

[Bővebben:](#)

Március 28-án Nagyváradon,
a Partiumi Keresztény
Egyetemen **Folklór a lokalitás
kontextusában** címmel tartott
előadást **Keszeg Vilmos** kolozsvári egyetemi
tanár, az MTA külső köztestületi tagja.

[Bővebben:](#)

Március 31-én megtartotta
**közyűlését az Erdélyi
Múzeum-Egyesület (EME).**
Tóth Pál Péter, az MTA
doktora, az MTA Magyar Tudományosság

Külföldön Elnöki Bizottság tagja tolmácsolta Pálincás Józsefnek, az MTA elnökének és Kocsis Károly bizottsági elnöknek a jókívánságait.

[Bővebben:](#)

Lezajlott a **Szlovák-magyar szociográfia a határ** mentén konferencia április 3-án

Somorján. Az előadások meghallgathatók az intézet honlapjáról.

[Bővebben:](#)

Balassi Intézet

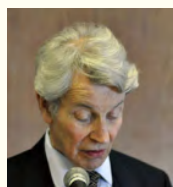

Missing! European Paintings and the 1915 World's Fair in

San Francisco címmel szimpóziumot tartottak április 3-án **New Yorkban.**

Előadást tartott Heidi Applegate, a Columbia Egyetem tanára és **Barki Gergely művészettörténész** (MTA).

[Bővebben:](#)

A New York-i Magyar Tudományos Társaság szervezésében április 5-én **Deák István**, a Columbia

Egyetem professor emeritusa, az MTA külső tagja **Freedom Fighters or Terrorists: the Dilemmas of Military Occupation, Collaboration, Resistance and Retribution** címmel tartott előadást.

[Bővebben:](#)

Április 19-22. között tartja a **XX. Nemzetközi Gépészeti**

Találkozót az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság Kolozsváron.

[Bővebben:](#)

Előző hírlevelünkben beharangoztuk a 2012. évi **Vajdasági magyar tudós-**

találkozót, amelyre április 21-én kerül sor az Újvidéki Egyetemen. A rendezvény teljes programja fölkerült a Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács honlapjára.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

Előző hírlevelünkben számoltunk be **László Béla szlovákiai magyar egyetemi tanár** kitüntetéséről.

Az ünnepi alkalomból interjú készült vele.

[Bővebben:](#)

Elhunyt Bege Antal matematikus, az Erdélyi Múzeum Egyesület Matematikai és Informatikai Szakosztályának elnöke, az MTA külső köztestületi tagja.

[Bővebben:](#)

ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

295 évvel ezelőtt született Nagyszombatban **Weiss Ferenc (Franciscus)**

Xaver jezsuita matematikus és csillagász.

A nagyszombati csillagvizsgálót a 18. sz. derekának egyik legjobban felszerelt obszervatóriumává fejlesztette. Ő hozta létre a budai várban az obszervatóriumot. Megindította a rendszeres időjárás-megfigyeléseket.

[Bővebben:](#)

225 éve látta meg a napvilágot **Czinár Mór Pál** a felföldi Szakolcán.

Történészként lett a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, de természettanár is volt. Tanítványa volt Jedlik Ányos, illetve Deák Ferenc.

[Bővebben:](#)

180 esztendővel ezelőtt született Pozsonyszentgyörgyön **Vámbéry Ármán** – aki fogadott szülővárosának Dunaszerdahelyet tartotta –, **az iszlám**

kultúra és a keleti nyelvek világszerte elismert kutatója. A keleti nyelvek professzorának munkásságát külföldön is számon tartották és elismerték.

[Bővebben:](#)

Az erdélyi Erzsébetvárosban született 125 esztendeje **Szőkefalvi-Nagy Gyula matematikus**, egyetemi tanár, az MTA tagja. Kolozsváron és Szegeden tanított. Különösen sokat foglalkozott az algebrai görbék számelméleti tulajdonságaival, polinomok gyökeinek elhatárolásával, az ún. végesrendű görbék és felületek elméletével, valamint a geometriai szerkesztések elméletével.

[Bővebben:](#)

A felföldi Gyetván látta meg a napvilágot 115 esztendeje **Lassovszky Károly csillagász, geofizikus**, egyetemi tanár, aki

1957-től Bostonban kutatózott. Nagy szerepe volt a mesterséges holdak helymeghatározásának és pályaszámításuk gyorsításában. Ő volt az 1939-ben megindított Csillagászati Lapok alapítója és első szerkesztője.

[Bővebben:](#)

A bánsági Karánsebesen született 110 évvel ezelőtt **Schmidt Eligius Róbert** bányamérnök, geológus, hidrogeológus,

egyetemi tanár. A nagy medencék vízföldtanának és a geotektonika geomechanikai szempontú vizsgálatában kimagasló eredményeket ért el.

[Bővebben:](#)

Éppen 100 éve született Selmezbányán **Ronkay Ferenc gépészmérnök, egyetemi tanár**. Kezdeményezésére

dolgozták ki és alkalmazzák azt a módszert, amely az aszinkron energiarendszerek közötti átkapcsolásokat lehetővé teszi.

[Bővebben:](#)

Száz éve született Székelyudvarhelyen **Haáz Sándor** Magyar Örökség-díjas

etnográfus, erdélyi falukutató,

Haáz Rezső fia. Kutatási területe a néptánc, a viseletek s ezek összefüggései. Április 14-én emlékeztek rá szülővárosában a Haáz Rezső Múzeum szervezésében.

[Bővebben:](#)

85 éves **a bécsi magyar levéltári kirendeltség**, a második legfontosabb magyar történelmi irattár.

Itt található az 1538-as váradi béke, az 1711-es szatmári béke két eredeti példánya és az 1814-1815-ös bécsi kongresszus záróokmánya is.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

A Babeş-Bolyai Egyetem Gyergyószentmiklósi Kihelyezett Tagozata

A turizmus szerepe a területi fejlődésben címmel rendezi meg 5. nemzetközi konferenciáját. október 10-11. között Gyergyószentmiklóson.

[Bővebben:](#)

university of
 groningen

A hollandiai Groningeni Egyetem a 2012/13-as

tanévtől új, európai perspektívájú szak

keretében nyújt lehetőséget a **magyar nyelv, irodalom és kultúra tanulmányozására**. Várják az érdeklődők jelentkezését. További információ található az egyetem honlapján:

[Bővebben:](#)

Balassi Intézet

A Balassi Intézet

pályázatot hirdet

a kulturális és nyelvi

azonosságtudat megőrzésének és erősítésének érdekében a 2012/13. évre magyar állami ösztöndíjra, (nyugati)

diaszpórában élő magyar származású 18. életévét betöltött személyek számára.

A pályázónak **május 4-ig regisztrálnia kell** magát a Balassi Intézet <http://sao.bbi.hu/login/registrati> honlapján.

A média hatása a gyermekekre és a fiatalokra címmel a Sapientia EMTE Műszaki és

Társadalomtudományi Kara a magyarországi Nemzetközi Gyermekekmentő Szolgálattal május 7-8. közt nemzetközi tudományos konferenciát szervez.

[Bővebben:](#)

A Babeş-Bolyai Tudomány-
egyetem Bölcsészettudományi
Kara Magyar és Általános
Nyelvészeti Tanszéke,

valamint a Kolozsvári Területi Bizottság
Nyelvtudományi Szakbizottsága július 5-6.
között szervezi meg **A magyar nyelvészeti
kutatások újabb eredményei III.**

műhelykonferenciát **Kolozsváron**. Témája:
analógia és modern nyelvleírás.

Jelentkezési határidő: május 15.

[Bővebben:](#)

Az Erdélyi Magyar Műszaki
Tudományos Társaság **június**

**7-10-én tartja XVI. nemzetközi
építéstudományi konferenciáját
Csíksomlyón.**

Jelentkezési határidő: május 1.

[Bővebben:](#)

Magyarországi és erdélyi
intézmények, tudományos

civil szervezetek **nemzetközi
interdiszciplináris gazdasági, műszaki,
természettudományi és történelmi
konferenciát** rendeznek **Budapest** július
5-6. között.

Jelentkezési határidő: április 30.

[Bővebben:](#)

Az építőmérnökök nemzetközi
találkozója keretében kerül sor
szeptember 26-29. között

Nagyvárad-Félicsfürdőn az I. Közép-

Európai Kárpáti-Eurorégió kongresszusára
**A szervezetek és a környezetvédelem
viselkedései eredeti helyzetben** címmel.

[Bővebben:](#)

A **Collegium Talentum**,
az EDUTUS Főiskola **Kárpát-
medencei tehetséggondozó**

programja felvételt hirdet romániai,
szerbiai, szlovákiai és ukrainai egyetemek
3., 4., 5. éves és doktorandusz hallgatói
számára.

[Bővebben:](#)

Publikálási lehetőséget
kínál a **Helena History**
Press közép- és kelet-
európai témákkal
foglalkozó kutatóknak.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

12. oldal

Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele.

2012/4. szám.

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök.

Szerkeszti a szerkesztő bizottság.

1112 Budapest, Budaörsi út 45.
mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

